دەبوایە من قەرەج بام.. سەدیق سەعید ڕواندزی

شەڕی کۆمەڵە کەسێک لە شاری سلێمانی و لەو ڕۆژانەی ڕابردوودا، شیعرە جوان و بەناوبانگەکەی ئیسماعیل بەرزنجی شاعیری بیر هێنامەوە، بە ناوی (دەبوایا من قەرەج بام). بەرزنجی لەو شیعرە سادەو قووڵ و فەلسەفییەدا دەڵێت:_

دەبوایا من قەرەج بام
لە هەر کوێیەک هەوەسم لێبا سازەکەم بژەندبا
گۆسک□ یەک شەڕابم فڕکردبا
دەبوایا من قەرەج بام
هەرچی سنور هەیە بمبەزاندبا
ئەوەی مۆر و قامچی بە دەستەوەیە بە نەعلەتم کردبا
دەبوایا من قەرەج بام
نەمزانیبا جنسییە و نفوس چییە
ناوم لە هیچ دۆسییەکەی دەوڵەت نەبا

بێگومان ئەم شیعرە قەسیدەیەکی درێژە و لە ڕێزی شیعری شاعیرە ب□ناو بانگەکانی جیهانی دایە. ئێمە لە بارەی ئەو شیعرەوە هیچ ناڵێین و نووسینێکی درێژدا بە قووڵیی دێینەوە سەری. تەنێ دەمانەوێ ئاماژە بەوە بدەین کە ئایا قەرەجەکان مر□ق نین؟ شیاوی ژیان وەک هەر کەسێکی ئاسایی نین؟ شیاوی شوناسی کۆمەڵایەتی و پەروەردەیی و خێزانی نین؟ بۆ چی دەبێ قەرەجبوون هێما بێت بۆ پلە و پایەیەکی کۆمەڵایەتی نزم و میدیاکانی ئێمە کە گوایا ئیتیکیانە و پرۆفیشناڵانە ڕووماڵی هەواڵ دەکەن، مر□ق ل□سەر بنەمای شوناسی کۆمەڵایەتییانە پۆلێن بکەن و لە یەکترییان هەڵاوێرد بکەن. بە داخەوە میدیاکانی ئێمە بە هەموو کەناڵەکانییەوە، لە ڕووماڵکردنی ئەم هەواڵەدا، بەبێ ئەوەی بیریان بێت دەستەواژەی (قەرەج) یان بۆ ئەو کۆمەڵە هاووڵاتییە، کە ڕووشانێکی کۆمەڵایەتی و بریندارکردنێکی کەسی تێدایە بەکار هێنا. ڕاگەیاندنەکان بە جۆرێک مامەڵەیان لەگەڵ ئەم ڕووداوە کرد، وەک ئەوەی قەرەجەکان مر□ق ن□بن و شیاوی ژیان و ناسنامەی کۆمەڵایەتی نەبن و هەرچەندێک لە یەکتری بکوژن ئاسایی بێت. بێگومان ئەوانیش کۆمەڵە کەسێکن وەک هەر مرۆڤێکی دیکەی ئاسایی و لە زۆربەی وڵاتانی دنیا بوونییان هەیە و خاوەنی کولتوور و نەریت و پێکهاتەی کۆمەڵایەتی خۆیان□ن. ئەوان زۆرتر کەسانێکی کۆچەرین و هەموو دنیا بە نیشتمانی خۆیان دەزانن.

فۆلکلۆر و ئەدەب و شیعری تایبەت بە خۆیان هەیە. ئەوانیش وەک ئەمە مرۆڤن و هەرگیز نابێت ناسنامەی کۆمەڵایەتی ئەو تێگەیشتنە لای کەسێک دروست بکات، کە بە چاوێکی نزمتر بڕوانێتە ئەویتری مرۆڤ. ڕاگەیاندنەکانی ئەمە، ئەگەرچی لافی دیدگای مرۆیی و نیشتمانی لێ دەدەن و گوایا پێوەرەکانی مرۆڤ و شکۆی کەسی و کۆمەڵایەتی، لە میانەی ڕوومالکردنی هەواڵ و ڕووداوەکاندا دەکەنە پێوەر ، ئیتیکی کاری ڕۆژنامەوانی کە دیارترین بەهای ڕێزگرتنە لە ناو و کەسێتی و شوناسی مرۆڤ ڕەچاو دەکەن، کەچی هەندێ نەزانانە سووک و ئاسان دەستەواژەی قەرەج بەکاردێنن. بەمەش هیچ جیاوازییەک لە نێوان ئەو ئەقڵەی میدیا ئاراستە دەکات و ئەو ئەقڵە خێڵەکی و میللییە نییە، کە ئێستاش بڕوای وایە قەرەجەکان جیان لە مرۆڤی ئاسایی. ڕۆژنامەنووسی پرۆفیشناڵ و میدیای ئیتیک و بە سەنگ، هەرگیز نابێتە مینبەرێک بۆ پۆلێنکردنی پلە و پایەی کۆمەڵایەتی و پێگەی جەماوەریی و کەسی. لای ئەو، وەزیرێک و ژینگە دەستێک بە جیاوازیی پیشەیانەوە وەک یەکن، چونکە دواجار هەردووکیان هەر مرۆڤن. ڕووماڵکردنی هەواڵ، ڕێساو ئیتیکی خۆی هەیە و ئەوە نییە ڕووداوێک بە بێ لە بەرچاوگرتنی هیچ لایەنێکی بابەتی و هەواڵی و زمانەوانی، بکرێتە هەواڵ. بەڵکو دەبێ دابڕێژرێتەوە و ڕەچاوی هەموو بوارێکی تێدا بکرێت. بە تایبەتیش لە پەیوەندی بە ناو و شوناسی مرۆڤەکان و پلە و پایەی کۆمەڵایەتی و جەماوەریان. هەواڵ نابێت بەجۆرێک بێت، ڕووشان و لێدانی کۆمەڵایەتی تێدا بێت و ئەوانەی پەیوەستن بەڕووداوەکانی نێو هەواڵەکەوە، هەست بەکەماسی و شکان و کەمکردنەوە بکەن. دەکرا میدیاکانی ئەمە، لە بری دەستەواژەی (قەرەج) گوزارشتی خەڵک و هاووڵاتی و کەس بە کاربێنن ودوورکەونەوە لەم وشە بریندارکەرە، ئەگەر گریمان ئەوان خۆشیان بەو ناوە بناسرێنەوە. ئەگەر ئەمە شێوازی هەواڵ و مامەڵەی میدیا بێت لەگەڵ مرۆڤەکان، دەبێ خێڵەکی ڕەشۆکی و ئاسایی چۆن بیر بکاتەوە و ڕووداوەکان ببینێت؟ دواجار پێ بەدڵ لەگەڵ بەرزنجی شاعیر دەڵێم دەبوایە منیش قەرەج بام، هەرچی قامچی بەدەستە بە نەفرەتم کردبا، کە کوردستان پڕە لە مانە.

• ئەم بابەتە لە ڕۆژنامەی (ڕێگای کوردستان) ژمارە (1345) لە 20/6/2023 بڵاوکراوەتەوە.